

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 616. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm33239/facsimile.pdf (tilgået 22. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

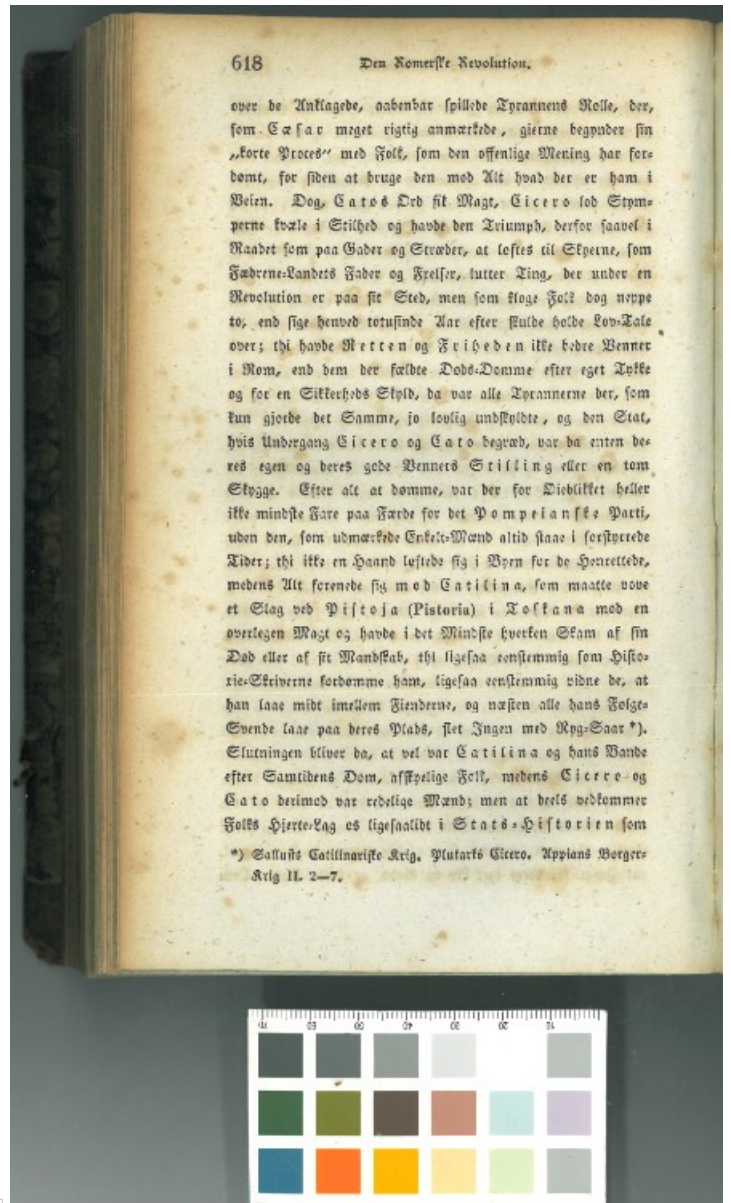
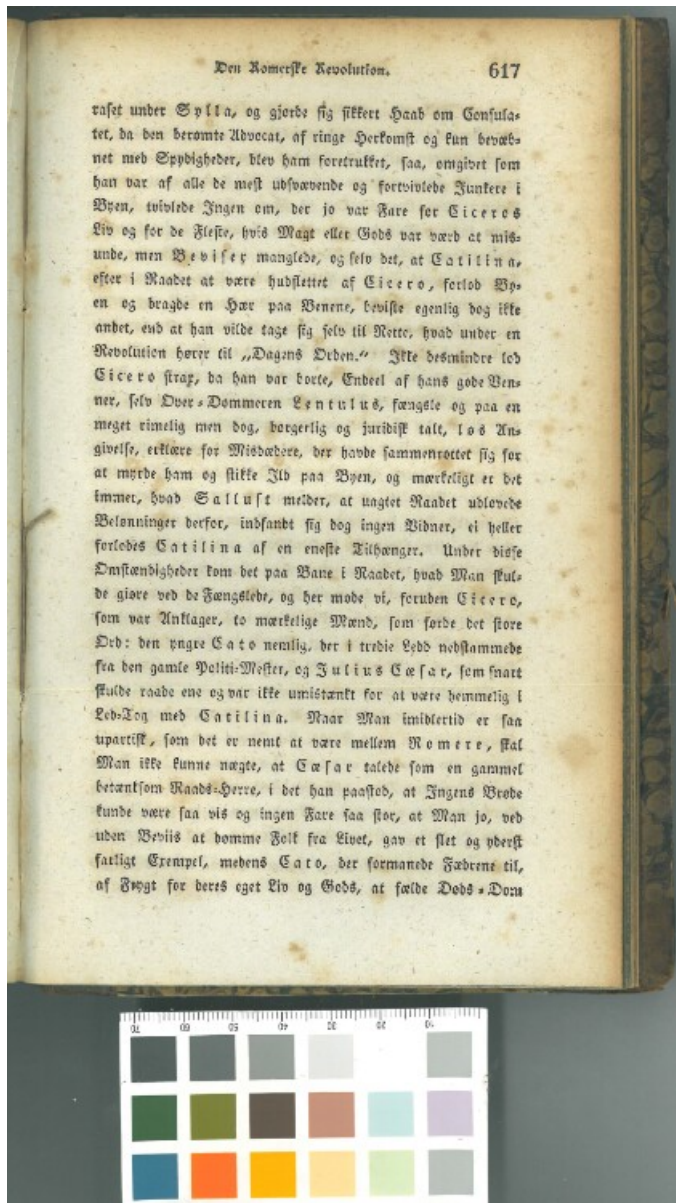
Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

den *Catilina* riſke Sammenkøttelse dog, ſom *Cicero*s og *Saluſtus*s Styld, har gjort mere Dygtig i den lærde Verden end *Pompeius* Aſiatiſke Triumf, maane vi tale lidt mere berom end den forjende. Vel kan vi ikke ſer nogen Priis indlade os i den bundloſe Grmeenhed, der ved denne Leilighed kom for Dagen, thi den hører ikke til den ſore Værdens men til det lille Helvedes Hiſtorie, der ved de Rømerſke Claſſer kun er blevet alt for tit beſtrevet og vidt bekendt; men da *Cicero* spiller en Hoved-Rolle i *Macedbrand*-Hiſtorien, og „det *Ciceronianſke*“ unægtelig er *Latinitetens* beſte Side, kan vi dog, uden vor Skade, kaſte et Blik paa *Rom* i det Aar. *Pompeius* indtog *Jeruſalem*.

Marcus Tullius Cicero, den dybeſte Tænkter og den ſtørſte Taler i *Rom*, hvor Man aldrig kom videre i Philoſofien end til at tvivle om Alt undtagen om ſin egen Uſkilbarhed, og kaſtede det Weltalenhedens Meſter-Stykke at ſilber Diet og beſtikke Dommeren, eller dog at kunne meſterlig ſnetts, ſminke og ſværte hvad det ſkulde være; denne *Middre*-*Son* fra *Arpino*, ſom den gamle *Udel* kaldte *nybagt* (*novus homo*) og de indfødte *Rømer* *Indſidder* (*Inquillanus*), havde vel endt ved at ſige, hvor *Herrens* *Vi* lod mellem *Ødd* og *Ægge*, der var ham, ſom de ſtørſte *Jurifer*, modbydelige *Ting* men dog blev han engang *Verge*-*Meſter*, derved fordi det efter *Syllas* Tid juſt ei havde ſtoet at bryde, og derved fordi han var gode Venner med *Pompeius*, hvis *Parti* ſtod i *Kæde* under hans *Herredømme*. Hovedet for det modſatte *Parti* var egentlig *Marcus Crasſus*, den Rømerſke *Kraus*; men han havde formaget at taale til at være *Størt*, ſaa det var den ſnedige, ſerovne, forgiatbede og ilde bryrgede *Lucius Catilina*, der tiltrak ſig Alles *Spioneriſomhed*, ſom gaaende frugtſommeligt med velſomne *Planer* til *Omſkifting* af den nærværende *Tingens* *Deden*, ſom *Pompeius* kom tilbage med ſin *Krigs*-*Hær*. *Catilina* var af gammel *Udel*, havde

paa nogen verdslig Doms-Stol, og deels maae skikkelige Folk paa ingen Maade „gløse Skarn Vret,“ thi da er det „Gien-Gjældens Ret,“ naar det gaar dem selv ilde. Saa smukt som det derfor var sagt af Cicero til Caelina, at der kunde være en Waar imellem dem, af hvem den Enes vilde styre med Død og den Anden med Swards-Slag, saa galt var det desimod gjort, selv at nedrive denne Muur, ved at lægge voldsom Haand paa dem, der endnu havde Loven for sig.

Dag, det er, som sagt, kun for den lærde Verdens og de urimelige, for det Boergeitlige Selskab farlige Lov-Talers Eftb. vi her sige mere om den Taciturniske Sammenkottelse, end at en Saadan under Pompeius Graværtsse havde fundet Sted og var dæmpet paa en Maade, der lakkede Ditt i Fiden og bevisste, at Man i Rom trængte hoit til en Censur og en staaende Armee, der kunde helde alle Partier i Lomme og fæste dem der vilde have Fred fra den daglige Kræft og Fare, hvori de alene kunde søgne, der belste til Jern-Septeret.

Vi vende os derfor nu strax til det kvæmte Kleners Mad eller Tre-Hjoeningen (trioops): Pompeius, Cæsar og Crassus, som vi vel ikke kan skianke naar at den Dømmelsesføhede, der blev dem til Dødt, saalange alle Romis Hovdinge og Claassiske Skribenter gjaldt for Hovd-Verfener i Verdens-Historien, men som dog baade har en egen universalføhlerisk Side, og udgjøre, med Cicero, Cato, Lucius og mange Andre, en Romersk Menneffe-Alter, Man i Verdens-Historien maatte endst, selv naar Man havde den Korneisse at kunne pege paa en anden Hovd-Stad, hvor Kræfterne ikke var mindre, men anvendtes bedre og hvor Dannelsen var lige saa fiendelig men anderledes ægte. Gæffheben havde nu i Rom vundet en glimrende Seir, som de Gamle meget rigtig fandt udbragt af Ciceros og Cæsars Læret, Apollonios Molon fra Rhodos, da han blev den første

